

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/26934-4
Saksbehandler Hanne Kærgaard Hansen

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for utdanning og folkehelse	16.09.2026
Yrkesopplæringsnemnda	08.09.2026
Ungdommens fylkesutvalg 2026	08.09.2026
Fylkestinget	20.10.2026

Høring - endring i inntaksmatrisen knyttet til lokal inntaks- og formidlingsforskrift

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Nærskolematrisen endres slik at elever fra kommunene Bykle og Valle innlemmes i inntaksregion Indre Agder. Dette innebærer at disse elevene får nærskolepoeng til studiestedene ved Setesdal videregående skole, samt Byremo og Vennesla videregående skoler.
2. Inntaksregionen i Østre Agder deles i to:
 - a. Inntaksregion Østre Agder (Risør, Gjerstad, Åmli, Tvedestrand, Vegårshei kommuner). Nærskole er Østre Agder videregående skole.
 - b. Inntaksregion Arendal/Froland (Arendal og Froland kommuner). Nærskoler er Arendal videregående skole og Sam Eyde videregående skole.
3. Som en konsekvens av opprettelsen av to inntaksregioner i øst, avvikles den særskilte 50-minuttsregelen for Østre Agder.
4. Elever fra Åmli og Vegårshei, gis nærskolepoeng/forrang til Sam Eyde og Arendal videregående skoler for utdanningsprogrammer som kun tilbys ved studiested Risør.
5. Elever fra Eydehavn og Staubø får også nærskolepoeng/forrang ved Østre Agder videregående skole.

Vedlegg

Høringsbrev - nærskolematrisen til videregående skole i Agder
Høringsnotat - nærskolematrisen til videregående skole i Agder
Forenklet oversikt over høringssvar
Høringssvar – privatperson
Høringssvar – Tvedestrand kommune
Høringssvar – Sam Eyde videregående skole
Høringssvar – Næringslivets hovedorganisasjon NHO
Høringssvar – Bygland kommune
Høringssvar – privatperson
Høringssvar – Vegårshei kommune
Høringssvar – Valle kommune

Høringssvar – Østre Agder videregående skole
Høringssvar – Risør kommune
Høringssvar – vedtak – Evje og Hornnes kommune (Ungdomsrådet i Evje og Hornnes kommune)
Høringssvar – Bykle kommune
Høringssvar – Østre Agder IPR (Interkommunalt politisk råd)
Høringssvar – Åmli kommune
Høringssvar – Ungdomsrådet i Evje og Hornnes kommune (lik 26/26934-22)
Høringssvar – Utdanningsforbundet Tvedestrand
Høringssvar – Utdanningsforbundet Risør
Høringssvar – Fagforbundet Østre Agder videregående skole
Høringssvar – Fagforbundet, Lektorlaget og Utdanningforbundet ved Setesdal videregående skole
Høringssvar - Utdanningsforbundet Østre Agder videregående skole
Høringssvar - Arendal kommune
Høringssvar – Setesdal videregående skole
Høringssvar – Agder kollektivtrafikk AS
Høringssvar - Elevrådet ved Setesdal videregående skole avdeling Hornnes
Høringssvar – privatperson
Høringssvar – privatperson
Høringssvar – privatperson
Høringssvar – privatperson
Høringssvar – vedtak – Tvedestrand kommune
Høringssvar – vedlegg – Næringslivets hovedorganisasjon
Høringssvar – saksfremlegg – Bygland kommune
Høringssvar – særutskrift – Vegårdshei kommune
Høringssvar – saksprotokoll – Valle kommune
Høringssvar – særutskrift – Risør kommune
Høringssvar – vedtak – Bykle kommune
Høringssvar – Østre Agder-samarbeidet
Høringssvar – vedlegg – Åmli kommune
Høringssvar – vedlegg – Utdanningsforbundet Tvedestrand
Høringssvar – vedlegg – Utdanningsforbundet Risør
Høringssvar – vedlegg – Arendal kommune
Høringssvar – notat Agder kollektivtrafikk AS

Sammendrag

Fylkeskommunedirektøren foreslår justeringer i nærskolematrisen for å sikre en mer forutsigbar elevfordeling og styrke distriktskolenes bærekraft. Høringsrunden viser et skille mellom ønsket om individuell valgfrihet og behovet for en forutsigbar skolestruktur som styrker distriktet. Mens berørte kommuner uttrykker bekymring for begrensninger i elevenes valgmuligheter, understreker videregående skoler, fagforeninger og ungdomsråd betydningen av å sikre robuste lokale fagmiljøer og støtter formålet med nærskolematrisen:

- Styrke elevenes mulighet til å få plass på en skole i nærheten og redusere reisevei
- Sikre skolene et forutsigbart og stabilt elevtallsgrunnlag

Saksopplysninger

Følgende vedtak ble fattet i hovedutvalget for utdanning og folkehelse 26.11.2025.

Punkt 4. Det vil komme en egen sak angående nærskolematrisen i 2026. Saken vil minimum dekke forslag om endringer i Setesdalsregionen

Punkt 5: Ordningen med utvidet inntaksregion i Østre Agder og maksimal reisevei på 50 minutter internt i regionen opprettholdes, men evalueres og sendes på høring høsten 2026.

Nærskolematrisen avgjør hvilke elever som får nærskolepoeng til hvilke skoler ved innsøking til første året på videregående skole, Vg1.

Det er viktig å presisere at Agder har en inntaksmodell som kombinerer karakterpoeng og nærskolepoeng. Dette innebærer at det fortsatt er fritt å søke til alle skoler i fylket, men at nærskolepoengene gir en prioritet til elever i skolens egen inntaksregion. Videre er systemet slik at dersom en elev søker på et utdanningsprogram som ikke finnes i egen inntaksregion, får eleven nærskolepoeng til skolene i fylket som tilbyr dette utdanningsprogram. Det er derfor ikke slik at elever skal gå på sin nærmeste skole.

Fylkesadministrasjonene sendte medio april 2026 to spørsmål på høring. Det omhandlet hvilke videregående skoler elevene fra Bykle og Valle kommuner skulle få nærskolepoeng til, og hvorvidt den nyere etablerte inntaksregionen for hele østre del av Agder skulle tilbakeføres til to inntaksregioner.

[Høring: Nærskolematrise for offentlige videregående skoler i Agder - Agder fylkeskommune](#)

Det kom inn totalt 27 høringssvar.

Elever fra Bykle og Valle har i flere år hatt en unik ordning med nærskolepoeng til samtlige skoler i Agder. Forslaget er å sidestille disse elevene med resten av fylkets ungdom ved å knytte deres nærskolerettigheter til inntaksregion Indre Agder.

Dagens felles inntaksregion i Østre Agder ble etablert i 2024. Erfaringene viser en skjev elevstrøm der 19% av årskullet fra øst søker seg til Arendal, mens kun 2% går motsatt vei. Dette medvirker til en kapasitetsutfordring i Arendal og ledige plasser på Østre Agder videregående skole.

Endringene som nå foreslås, berører i antall ikke en stor andel av den totale elevmassen i Agder. Det er imidlertid et poeng at eksempelvis 10 elever kan utgjøre en forskjell for om en hel klasse, en linje eller spesifikke programfag kan opprettholdes lokalt.

Vurderinger

Indre Agder (Bykle og Valle)

Høringssvarene gir overveiende støtte til forslaget.

Setesdal videregående skole argumenterer med at ungdom som flytter ut av regionen for videregående skolegang, særlig fra de minst sentrale kommunene, i liten grad vender tilbake som voksne. Ved å innlemme disse kommunene i Indre Agder, sikres et mer stabilt elevgrunnlag som er nødvendig for å opprettholde et bredt og variert tilbud av både yrkesfag og studiespesialiserende fag i regionen. Elevrådet ved avdeling Hornnes påpeker også det solidariske aspektet, at en mer lokal elevfordeling reduserer presset på byskolene, slik at byens egne elever i større grad får plass på sine nærskoler.

Motsatt argumenterer primært Bykle og Valle kommuner for å sikre elevenes frihet til å velge utdanning basert på egne ønsker og sosiale behov.

Østre Agder (Delt region)

Høringssvarene gir overveiende støtte til forslaget.

I Østre Agder fører dagens modell til en skjev elevstrøm mot Arendal. Arendal og Risør kommune, sammen med Østre Agder videregående skole og Sam Eyde videregående skole, støtter en todeling for å sikre bedre kapasitetsutnyttelse og forutsigbarhet. Avviklingen av 50-minuttsregelen er en naturlig konsekvens av dette, da regelen har vist seg administrativt krevende og uforutsigbar for enkeltelever.

Motsatt er det motstand fra Tvedestrand, Vegårshei og Åmli kommuner, som frykter at de sine elever mister valgmulighet.

Regionplan Agder 2030

Forslaget er forankret i planens premiss om at ta hele Agder i bruk.

Miljømessig bærekraft: Formålet med nærskolematrisen er å styrke elevenes mulighet til å få plass på en skole i nærheten og redusere reisevei.

Økonomisk bærekraft: Ved å beholde elevene i egen region legges det til rette for å utnytte potensialet i egen befolkning og for et tettere samspill mellom skole og lokalt næringsliv, noe som er avgjørende for regionens fremtidige verdiskaping.

Sosial bærekraft: Regionplanen vektlegger at barn og unge skal ha like muligheter til å leve gode liv. Ved å sikre robuste lokale skolemiljøer i distriktene, motvirker man en utvikling der bosted avgrenser ungdommens sosiale og faglige utgangspunkt.

Økonomiske konsekvenser

For distriktsskolene betyr hver elev økte ressurser som direkte kan brukes til å styrke det faglige tilbudet.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren vurderer at de foreslåtte endringene i nærskolematrisen forbedrer likebehandling av alle elever i Agder. Ved å harmonisere inntaksreglene fjernes særordning og styrker formålet med nærskolematrisen.

Endringene er et grep for å styrke robuste og gode skolemiljøer i hele fylket. For Indre Agder er målet å motvirke tidlige utflytting av regionen, noe som er en faktor i forhold til fremtidig bosetting og kompetansetilgang i distriktene.

I østre delen av Agder vil en mer balansert elevfordeling bidra til å sikre at man kan opprettholde et desentralisert utdanningstilbud nær elevenes hjemsted, samtidig som man reduserer behovet for unødvendig lang reisevei.

Kristiansand, 25.08.2026

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Arly Hauge
fylkesdirektør